

Posudek na diplomovou práci Dagmar Žákové Humlové *Vývoj docházky a absence žáků druhého stupně základní školy: případová studie*

Oponentka: doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D, Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání, Pedagogická fakulta UK

Předložená práce se věnuje absencím žáků základní školy. V teoretické části autorka zdůvodňuje závažnost zvolené problematiky, vymezuje absence a pojednává o různých typech absencí a jejich příčinách. Dále se zabývá pravidly, kterými se řídí evidence absencí a jejich omlouvání, přičemž uvádí příklady z několika zemí z Evropy i mimo ni. Teoretická část je velmi dobře strukturovaná a obsahuje řadu zajímavých informací. Ukazuje, že autorka má dobře zvládnutou domácí i zahraniční literaturu z oblasti výzkumu i vzdělávací politiky. Oceňuji, že teoretická část je zacílena na zkoumané téma a všechny uvedené informace jsou vzhledem ke zkoumané problematice vysoce relevantní. Zpracování teoretické části zároveň ukazuje, že autorka chápe téma v potřebných souvislostech.

V závěru teoretické části formuluje autorka čtyři výzkumné otázky. Otázky jsou formulovány jednoznačně a srozumitelně. K zodpovězení otázek zvolila autorka metodu případové studie. V metodologické studii zdůvodňuje volbu případu, popisuje data získaná z evidence školy a práci s nimi. Oceňuji, že identifikuje obtíže, na které při práci s daty narazila, a podrobně popisuje, jak se s nimi vypořádala.

Výsledková část nejprve popisuje kontext školy, ve které probíhalo zkoumání, tedy pravidla, která platí pro evidenci absencí a jejich omlouvání. Dále prezentuje celkové průměrné absence na druhém stupni a prospěch žáků v jednotlivých paralelních třídách (A-E), dále ukazuje absence ve školních letech 2016/17 – 2022/23 celkově i za jednotlivé paralelky. Následně je podrobně popsán postup odhadu míry absence a prezentována míra absence pro žáky, kteří prošli školou bez opakování ročníku a pro žáky opakující. U opakujících žáků jsou uvedeny výsledky za jednotlivce a následně jsou uvedeny údaje pro žáky s nejvyšší mírou absencí. V závěru je prezentována rovněž souvislost mezi absencemi a studijními výsledky. Výsledky jsou prezentovány přehledně v grafech a tabulkách. Práce s daty je prováděna pečlivě a jednotlivé kroky jsou dobře zdůvodněny a zdokumentovány.

Ve výsledkové části jsou prezentovány rovněž příběhy čtyř žáků s vysokou mírou absence tak, jak je autorka získala od pracovníků školského poradenského zařízení, a jednoho žáka, u kterého došlo k nárůstu absencí po pandemii COVID-19. Tyto příběhy velmi hezky ilustrují rozmanité příčiny absencí a tvoří předpolí pro závěrečnou kapitulu, ve které autorka poskytuje konkrétní doporučení pro práci škol.

V závěru diplomové práce autorka shrnuje zjištění a zamýšlí se také nad potřebou lepší evidence docházky. Oceňuji, že jsou uvedeny rovněž limity předložené práce.

Práce má výbornou jazykovou úroveň, je velmi dobře strukturována, je napsána velmi kultivovaně a neobsahuje gramatické chyby. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. Výsledky prezentujete za jednotlivé paralelní třídy. Je pro to nějaký jiný důvod, než že třída A má sportovní zaměření? Domníváte se, že i ostatní paralelní třídy se nějak systematicky odlišují?
2. Přemýšlela jste o tom, že byste sledovala absence po jednotlivých ročnících? Nesetkala jste se v literatuře s informací, že se absence v průběhu 2. stupně ZŠ nějak vyvíjejí?

19.12. 2024

doc. RNDr. Jana Straková, Ph.D